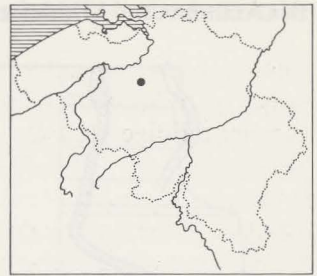

D. CALLEBAUT

Middeleeuwse aardewerkvondsten te Aalst

Tijdens bouwwerken in het Sint-Jozefscollege te Aalst werd op twee plaatsen, die 112 m uit elkaar liggen, vrij gaaf bewaard, middeleeuws aardewerk aangetroffen¹. De eerste vondst gebeurde in 1953 wanneer men de funderingen van het groen reftertje stak, een lokaal dat aan de oude keuken paalt (fig. 1 : 1). Vermits de graafwerken met de spade gebeurden, kon men de stukken ongeschonden uit de grond halen. Dit was niet het geval elf jaar later. Toen voor de bouw van een leerlingenrefter de bovengrond machinaal werd weg-

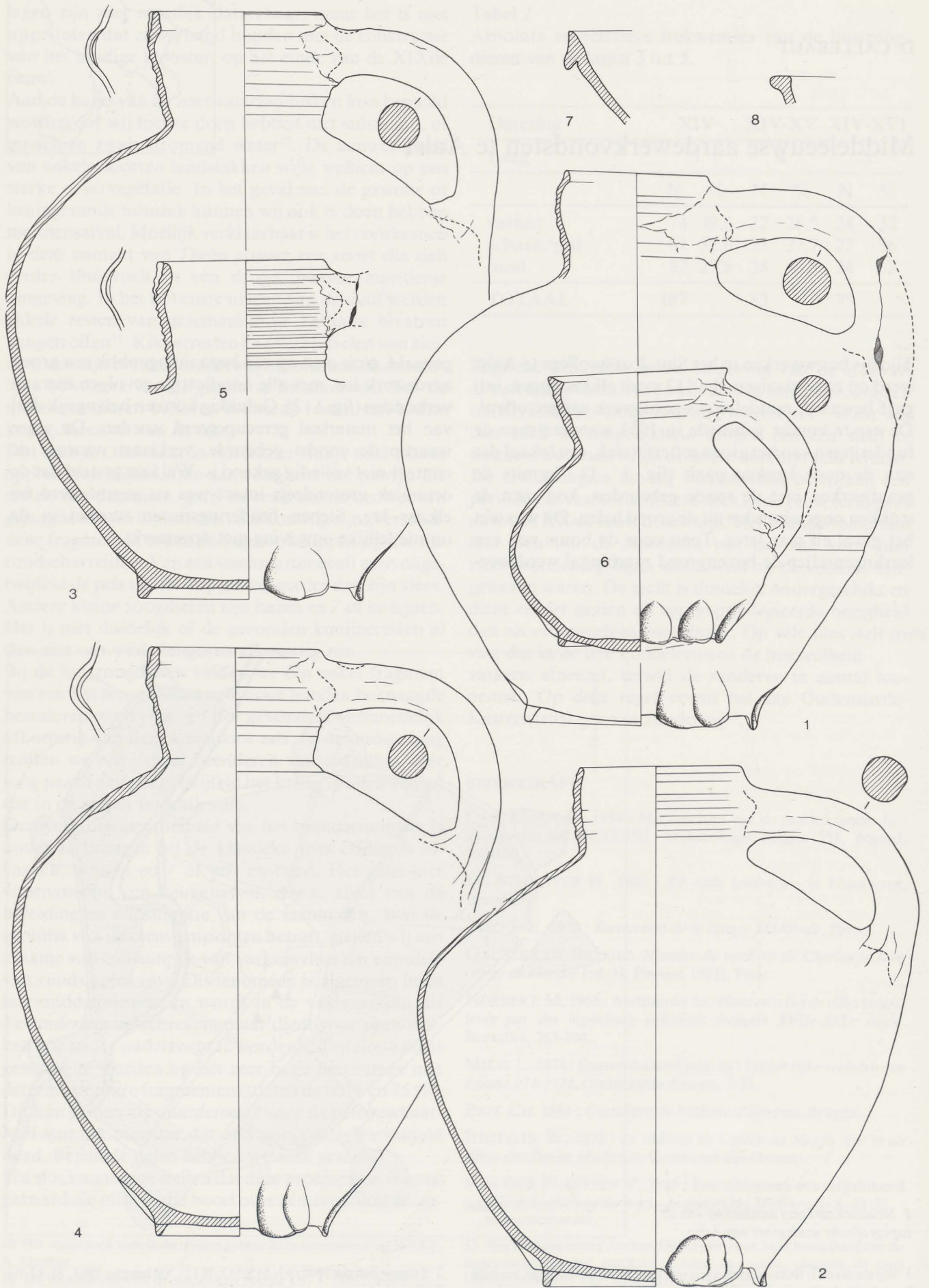
gehaald, trok men op een bepaald ogenblik een groep aardewerk los, met alle noodlottige gevolgen hieraan verbonden (fig. 1 : 2). Gelukkig kon een belangrijk deel van het materiaal gerecupereerd worden. De wijze waarop de vondst gebeurde, verklaart waarom de context niet volledig gekend is. Wel kan gesteld dat de ceramiek grotendeels intact was en gegroepeerd bij elkaar lag. Stenen funderingsresten werden in de onmiddellijke omgeving niet opgemerkt.

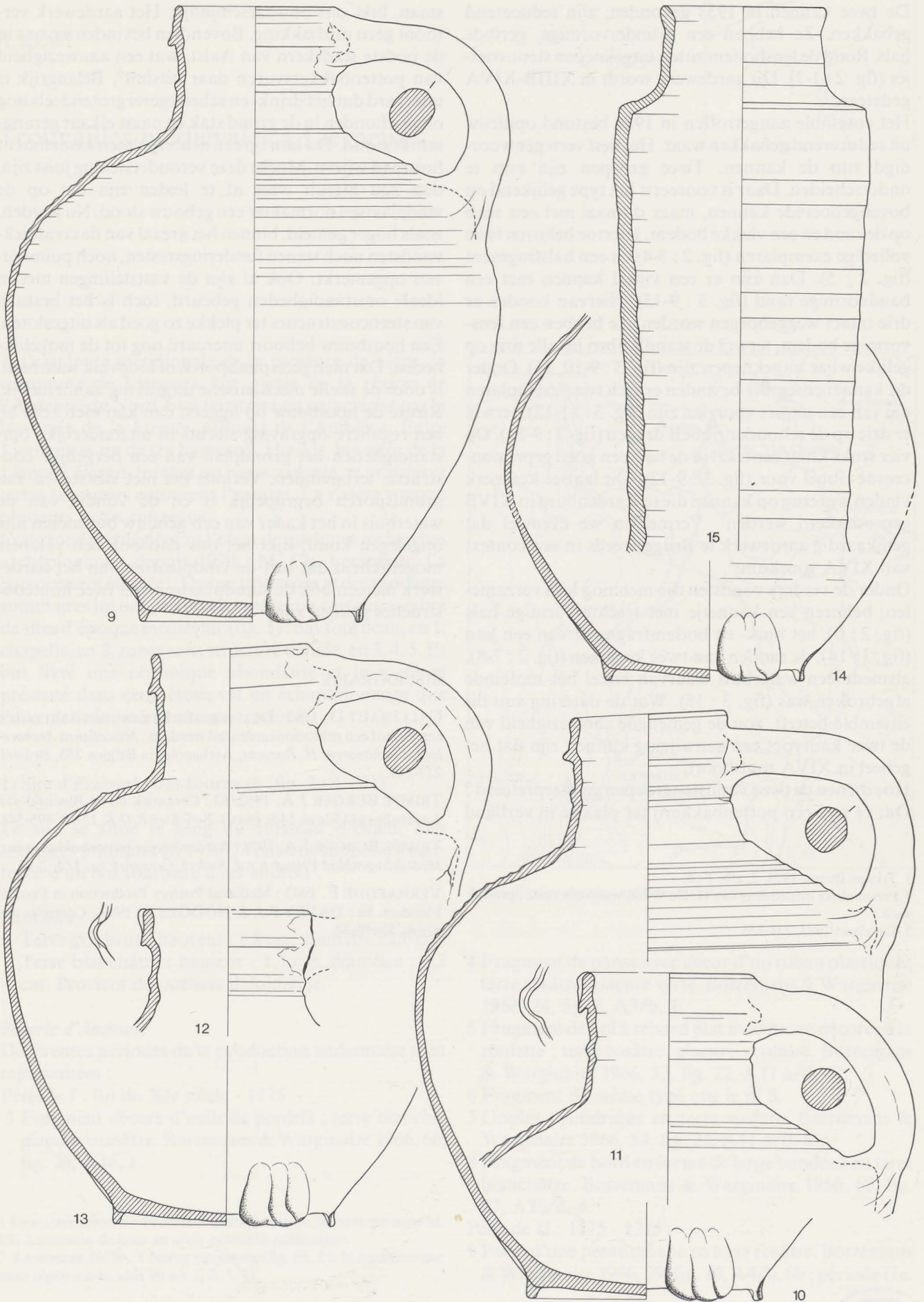

1 Situatiekaart met aanduiding van de topografische stadsgroei van Aalst.

¹ Wij danken D. Butaye, archivaris van het Sint-Jozefscollege, voor de bereidwilligheid waarmee hij ons de publikatie van de vondsten toestond.

² Trimpe Burger 1962/63, 515-517, B 17 ; Verhaeghe 1983, 81-82, fig. 7 : 8.

De twee kannen in 1953 gevonden, zijn reducerend gebakken. Ze hebben een cilindervormige, geribde hals. Rond de lensbodem zitten uitgeknepen steunvoetjes (fig. 2 : 1-2). Dit aardewerk wordt in XIII B-XIV A gedateerd².

Het ensemble aangetroffen in 1964 bestond opnieuw uit reducerend gebakken waar. Het best vertegenwoordigd zijn de kannen. Twee groepen zijn erin te onderscheiden. Daar is vooreerst het type gelijkend op bovengenoemde kannen, maar ditmaal met een sned op de rand en een vlakke bodem. Hiertoe behoren twee volledige exemplaren (fig. 2 : 3-4) en een halsfragment (fig. 2 : 5). Dan zijn er een vijftal kannen met een bandvormige rand (fig. 3 : 9-13). Hiervan konden er drie intact weggeborgen worden. Ze hebben een lensvormige bodem, terwijl de standlobben bij alle drie op gelijke wijze uitgeknepen zijn (fig. 3 : 9-10, 13). Onder dit kannenensemble bevinden er zich twee exemplaren die van een uitgiet voorzien zijn (fig. 3 : 11-12), terwijl er drie op de schouder ribbels dragen (fig. 3 : 9-11). Op vier stuks komt centraal in de hals een goed geprononceerde ribbel voor (fig. 3 : 9-12). Dit laatste kenmerk vinden we terug op kannen die te Aardenburg in XIV B geproduceerd werden³. Vermelden we evenwel dat gelijkaardig aardewerk te Brugge reeds in een context van XIV A voorkomt⁴.

Onder de verdere vondsten die men nog kon verzamelen, behoren een kannetje met trechtvormige hals (fig. 2 : 6), het buik- en bodemfragment van een kan (fig. 3 : 14), de randen van twee kommen (fig. 2 : 7-8), alsmede een waterbuis waarvan enkel het mofeinde afgebroken was (fig. 3 : 15). Wat de datering van dit ensemble betreft, zou de gemengde aanwezigheid van de twee kantypes een aanwijzing kunnen zijn dat het geheel in XIV A thuishoort.

Hoe dienen de twee vondstengroepen geïnterpreteerd? Dat ze met een pottenbakkerij ter plaatse in verband

staan, lijkt ons onwaarschijnlijk. Het aardewerk vertoont geen misbakking. Bovendien bevinden we ons in de oudste stadskern van Aalst, wat een aanwezigheid van pottenbakkersvuren daar uitsluit⁵. Belangrijk is uiteraard dat het drink- en schenkgerei grotendeels nog ongeschonden in de grond stak en naast elkaar gerangschikt stond. Dit kan op een achtergelaten assortiment huisraad wijzen. Mocht deze veronderstelling juist zijn, dan zou hieruit weer af te leiden zijn dat op de vindplaatsen normaliter een gebouw stond. Nu werden, zoals hoger gemeld, binnen het areaal van de ceramiekvondsten noch stenen funderingsresten, noch puinsleuven opgemerkt. Ook al zijn de vaststellingen niet in ideale omstandigheden gebeurd, toch is het bestaan van steenconstructies ter plekke zo goed als uitgesloten. Een houtbouw behoort uiteraard nog tot de mogelijkheden. Dat men geen paalsporen of loopvlak waarnam, is door de snelle mechanische uitgraving aannemelijk. Rustte de houtbouw op liggers, dan kan men zelfs bij een reguliere opgraving slechts in uitzonderlijke omstandigheden het grondplan van een dergelijke constructie terugvinden. Vermits het niet vaststellen van grondsporen begrijpelijk is en de vondst van de waterbuis in het kader van een gebouw bovendien niet ongelegen komt, lijkt het ons dan ook een valabele mogelijkheid dat met de vindplaatsen van het aardewerk meteen ook de standplaatsen van twee houtconstructies gekend zijn.

BIBLIOGRAFIE

- CALLEBAUT D. 1983 : De topografische groei van Aalst of hoe een Zelhof een gebastioneerde stad werd. In : *Miscellanea Archaeologica in honorem H. Roosens*, Archaeologia Belgica 255, Brussel, 227-249.
- TRIMPE BURGER J.A. 1962/63 : Ceramiek uit de Bloeitijd van Aardenburg (13de en 14de eeuw), *Berichten R.O.B.* 12-13, 495-548.
- TRIMPE BURGER J.A. 1974 : Aardenburgse pottenbakkerswaar, *Mededelingenblad Vrienden v.d. Nederl. Ceramiek* nr. 1/2, 2-12.
- VERHAEGHE F. 1983 : Medieval Pottery Production in Coastal Flanders. In : DAVEY P.J. & HODGES R. 1983 : *Ceramics and Trade*, Sheffield.

3 Trimpe Burger 1974, 2, afb. 1 : 5.

4 Persoonlijke mededeling van H. De Witte, waarvoor onze oprechte dank.

5 Callebaut 1983, 234-235.